

Nina Potočnik Migracije spreminjajo družbo in svet

Naš prostor pod soncem – kaj pomeni ta besedna zveza? Na kaj najprej pomislim? Mogoče na svoj domači kraj? Na svet, kot celoto, ki je pošten in prijazen do vseh? Ali mogoče na vojne in nepravilnost? Vsak ima za to besedno zvezo svojo sliko in gleda na svet na svoj način, jaz pa bi rada predstavila svojega. Osredotočila se bom predvsem na aktualno temo – begunstvo in migracije, ki je v Sloveniji zelo razširjena, še posebno pa v moji majhni obmejni vasi na jugu Slovenije.

Nikoli nisem zares pomislila oziroma se vprašala, kaj si drugi mislijo o svetu, v katerem živimo, kako ga doživljajo in kaj prestajajo, saj sta se mi moje mnenje in pogled na svet zdela povprečna in podobna večini. Z odraščanjem pa moram sprejeti dejstvo, da v svetu obstaja, celo prevladuje zlo.

Svet, v katerem živim, je iz vseh perspektiv popoln, saj imam dostop do vseh sredstev, ne primanjkuje mi osnovnih dobrin in še nikoli nisem zares začutila materialne stiske. Človek se od drugih bitij razlikuje po tem, da nikoli nima preveč materialnih stvari in vedno hrepeni po še več. Vem – imam vse in marsikdo me bo kritiziral in mi nasprotoval zaradi želje po še več, ampak dokler oseba ne začuti pravega pomanjkanja, ne ceni tega, kar ima. Priznam – pitna voda, sveža hrana, neonesnažen zrak, streha nad glavo, možnost izobrazbe – vse te stvari so mi samoumevne, ko pa pomislim na ljudi, ki vsega tega nimajo, še posebno na prebivalstvo tretjega sveta, »potrkam na les« in ozavestim dejstvo, da imam srečo, da sem rojena »pod srečno zvezdo« v dobro priskrbljeni družini, da hodim v šolo in se izobražujem za poklic, ki ga nekoč želim opravljati, in da sem v svoji državi svobodna.

Čeprav besedna zveza »naš prostor pod soncem« na prvi pogled izraža nekaj pozitivnega in svetlega, je resnica drugačna: naš svet je precej krut. Po svetu terjajo vojne, kriminali – v svetu vlada nasilje. Skozi vsa zgodovinska obdobja se ljudstva med seboj bojujejo zaradi razdelitve ozemelj in še danes, v 21. stoletju, ko je tehnologija napredovala do te mere, da gorivo za avte zamenjuje električna energija, nam meje med državami še vedno niso povsem jasne. Naj vzamemo na primer Afganistan, Sirijo in ostale azijske države, kjer se vsaj na videz odvijajo t. i. sodobne verske vojne z nerazumljivim imperativom »pobijali bomo, da ohranimo vero, širili jo bomo, dokler ne bo ves svet enako usmerjen«. Po mojem mnenju je pri vseh teh vojnah in pri množičnih migracijah vera še najmanjši problem. Mnogi ne vidijo pravih razlogov za krize, čeprav je na podlagi zgodovine možno sklepati, da je vedno bil in tudi danes ostal glavni vzrok za vojno denar. Denar je vedno v ozadju vsega. Vsi konflikti, ki povzročajo trpljenje tamkajšnjim prebivalcem, sprožajo največjo svetovno humanitarno katastrofo, ki je očiten primer tudi in znova krvave novejšje zgodovine. Denar je sveta vladar.

Povprečni človek se ne pogloblja pregloboko v politiko, ne raziskuje razlogov za vojno in površno spremlja vse ostale stratejske informacije, živi pa življenje in opaža dogajanje v svojem lastnem okolju. Tako bom tudi sama izhajala tudi iz svojega okolja in pokomentirala svoja opažanja in izkušnje z migranti.

Spomnim se, bilo je poletje, pred dvema letoma, ko sem prvič preko medijih zasledila, da se začenejo množične migracije in da v naš del sveta prihajajo vali migrantov. V začetku je bilo zame vse zanemarljivo, saj sem imela občutek, da se to dogaja daleč stran od mene in moje domovine. Vse do dneva, ko sem na lastne oči videla najbolj žalosten trenutek v svojem življenju, ki ga ne bom nikoli pozabila. Bilo je sobotno avgustovsko popoldne in zunaj je bilo precej toplo. Vsa družina je bila zbrana doma in zunaj ob kozarcu hladne osvežilne limonade smo preživljali skupne trenutke. Vsi zadovoljni, celo srečni, polni dobre volje smo se pogovarjali, kako smo preživeli dan, ampak ta dobra volja je trajala vse do trenutka, ko sta se na našem vrtu pojavila dva fanta.

Po mojih ocenah sta bila stara med 17 in 20 leti, bila sta temne kože, imela sta goste črne lase in velike rjave oči. Ta opis deluje lepo in kar privlačno, a slika je bila čisto drugačna: najstnika sta bila vsa izčrpana, telo jima je bilo izsušeno, koža umazana, lasje neurejeni, in čeprav je bilo za nas še poletje, sta bila fanta oblečena v debela oblačila. Takoj nam je bilo jasno, da sta migranta. Kdo ve od kod sta prišla, kaj vse sta že pretrpela, sta bili vprašani, ki sta nemo odzvanjali na vrtu. Ker sta se vsem zasmilila, smo se brez pomisleka odločili, da jima damo jesti. Mati je kar se da hitro odšla v hišo in pripravila sendviče ter plastenke pijače. Dali smo jima jesti, in čeprav nismo razumeli njunega jezika, smo vedeli, da sta nam bila zelo hvaležna. Kdo ve, kdaj sta nazadnje jedla, mogoče smo jima rešili življenje. Čez nekaj časa sta fanta odšla in nikoli ne bom pozabila, kako je eden od njiju težko hodil, saj je imel noge povite s povoji, skozi njih pa so pronicali madeži krvi. Še danes se naježim ob spominu, saj si ne morem predstavljati, da bi šla jaz sama na podobno pot. V času, ko bi morala še hoditi v šolo in živeti pri starših, se zaljubljeni, učiti in se veseliti življenja in mladosti. Njuna pot je bila drugačna in prisiljena sta bila zaživeti odraslo in samostojno v povsem nevarnem in neznanem svetu. Na mestu je celo vprašanje, ali sta sploh še živa, in v ospredje stopi še večji nesmisel: saj niti sama ne vesta, če bosta doživela naslednji dan.

To pa ni moja edina izkušnja, ki jo imam z migranti. Večkrat, ko se vozim v šolo oziroma domov iz nje, vidim, kako ob cesti hodi kakšen človek z nahrbtnikom ali pa manjša skupina njih. Dogaja se tudi, da je ob cesti parkiran policijski avto, takrat pogosto vidiš uradne osebe, ki pregledujejo in v vozilo nalagajo migrante, ki so jih »ujeli«. Trenutek je sicer žalosten, potem pa pomislim, da so v bistvu ti ljudje zdaj vsaj delno »rešeni«, saj jih bodo odpeljali v azilne centre, kjer bodo dobili hrano, nova oblačila in streho nad glavo. Najbolj žal mi je tistih, ki hodijo ilegalno po gozdovih, da jih ne bi kdo opazil v vsakem vremenu, sredi zime in ob nizkih temperaturah.

Moram pa izraziti tudi mnenje o ravnanju tukajšnjih prebivalcev. Sicer vem, da vsak gleda na migrante drugače. Nekaterim, vključno z mano, se ti ljudje nepredstavljivo smilijo in samo čakajo priložnosti za pomoč. Spet drugi gledajo na migrante kot na živali in nikomur ni mar, če bo nekaj ljudi več umrlo zaradi lakote. Sama v razmišljanju ne želim biti objektivna, ravno tukaj hočem izreči svoje mnenje in ga deliti z drugimi, da bi kdo začel na problematiko gledati drugače. Jasno moram zapisati, da ne prenesem ljudi, ki govorijo in po raznih socialnih omrežjih objavljajo fotografije in pišejo objave o tem, kako nam migranti onesnažujejo gozdove s svojimi oblačili in predmeti, vdirajo v hiše, kradejo ... Že večkrat se je izkazalo, da vsi ti podatki ne držijo ali da iščemo krivce, ne da bi prej premislili in raziskali. Vsak išče argumente le tam, kjer jih želi najti, ne želijo videti cele slike, vso problematiko.

Zavedam se, da obstajajo kazniva dejanja prebežnikov (kraje, posilstva, kriminal ...), a se mi zdi, da je v primeru z ostalimi (težka pot, umiranje, lakota) to le zanemarljiva peščica dejanj, sploh ker se v medijih pojavljajo različne informacije in statistični podatki. Tudi ni moj namen, kogarkoli obsojati, le pokomentirati in definirati hočem svoja stališča in mnenja. Pričakujem, bodo ljudje sčasoma razvili določeno mero empatičnosti, v sedanosti pa sem lahko glede tega skeptična.

Navsezadnje ne smemo pozabiti, da smo bili tudi Slovenci migranti. In sicer večkrat v zgodovini, po vojnah v gospodarskih krizah itd. V našem kraju so se nekateri zatekli v druge države predvsem v času druge svetovne vojne, ko je fašistična Italija pod svojo oblast vzela naše območje. Amerika, Argentina, Avstralija so postali mnogim nov dom, novo življenje in svoboda. Prišli so tja kot ubežniki, begunci, migranti ali kakor koli so jih že imenovali. Veliko jih je tam ostalo, nekaj pa se jih je po času kljub vsemu vrnilo v svojo domovino. Še danes odhajajo mladi in starejši v želji po boljšem življenju, večjim možnostim poslovnega uspeha itd., v zadnjih desetih letih več deset tisoč iz Slovenije.

Želim ozavestiti, da so bili naši pradedje nekoč v istem položaju, kot so današnji migranti iz vzhodnega sveta. Težko so se vključili v novo okolje in nihče jih ni maral, zato nikar ne pozabimo njihove bolečine in poskušajmo razumeti te ljudi, ki so za nas tujci. Pod kožo smo vsi enaki.

Vsak od nas bi moral biti, kot je nekoč zapisal Srečko Kosovel, *nov človek*. In sicer *Človek, ki se bori za človečanstvo in stoji na strani vseh tistih, ki se borijo zanj*. Vse ljudi okoli sebe bi morali obravnavati enako, med seboj deliti dobroto in srčnost in se zavedati, da konec koncev ni važno, od kod prihajaš, kakšne barve kožo imaš in v katerem jeziku govoriš, saj smo ljudje celota in kot celota bi morali delovati skladno, uravnoteženo.

Svet je krut in takšen bo tudi, izgleda, še dolgo ostal, ampak ljudje so se zmožni spreminjati. Z dobrim dejanjem začneš kot del ogromne 7-milijardne celote, drugi te posnema, tretjemu se to zdi prav in dobre ideje se lahko razširijo med vse. Moje zadnje vprašanje naj bo v razmislek: Kaj lahko sam storiš dobrega, da preprečiš zlo?